

**Національна академія аграрних наук України
Полтавська державна сільськогосподарська дослідна станція
імені М.І. Вавилова Інституту свинарства
і агропромислового виробництва**

«Сучасні тенденції в сільському господарстві»

**Матеріали
Всеукраїнської дистанційної науково-практичної конференції
(Полтава, 07 жовтня 2020 р.)**

Полтава – 2020

**Національна академія аграрних наук України
Полтавська державна сільськогосподарська
дослідна станція імені М. І. Вавилова
Інституту свинарства і агропромислового виробництва**

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнської дистанційної науково-практичної конференції,
м. Полтава, 07 жовтня 2020 р.**

Сучасні тенденції в сільському господарстві: матеріали Всеукр. дистанційної наук.-практич. конференції, 07 жовтня 2020 р., Полтава / Полтавська ДСГДС ім. М.І.Вавилова ІС і АПВ НААН редкол.: Сокирко М. П., Самойленко О.А., Лень О.І., Глущенко Л.Д. [та ін.]. – Полтава, ПП «Астрая», 2020. – 107 с.

Збірник вміщує матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції та репрезентує результати досліджень з напрямів: рослинництва, землеробства, захисту рослин, селекції та насінництва.

Відповідальність за зміст, точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори матеріалів.

СКЛАД РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Голова: Сокирко М.П., к.с.-г.н.

Секретар: Самойленко О.А., к.с.-г.н.

Члени редколегії: Глущенко Л.Д., к.с.-г.н., с.н.с.

Лень О.І., к.с.-г.н.

Олепир Р.В., к.с.-г.н.

Марініч Л.Г., к.с.-г.н.

Бохан З.М.

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції імені М.І. Вавилова Інституту свинарства і АПВ НААН, Протокол № 3 від 05 жовтня 2020 р.

ЗМІСТ

ЗЕМЛЕРОБСТВО, РОСЛИННИЦТВО

Самойленко О.А., Бохан З.М. Кліматичні реалії сьогодення.....	6
Шевченко М.С., Шевченко О.М., Деревенець-Шевченко К.А., Швець Н.В. Основні напрями подолання забруднення екосистем внаслідок сільськогосподарської діяльності.....	10
Ротач Ю.В., Погромська Я.А., Тютюнник Н.В., Качанова О.В. Протиерозійна дія контурно-меліоративного облаштування схилових територій сільськогосподарського використання Донеччини.....	12
Товстий Ю.М. Дія органічних добрив на якісний склад гумусу чорнозему опідзоленого.....	14
Шевченко М.С., Десятник Л.М., Швець Н.В., Шевченко С.М. Мінімізація основного обробітку ґрунту та модернізація агрофізичної теорії.....	17
Ткаченко Т.М., Алейнікова Л.М., Сорокова Л.М. Вплив набору культур у короткоротаційній сівоzmіні на водний режим ґрунту.....	21
Снігирь В.П., Завізіон В.Є., Дикань О.О. Забур'яненість посівів польових культур залежно від основного обробітку ґрунту.....	22
Ласло О.О., Бережний В.М. Вплив передпосівної обробки насіння препаратами гуміфілд та біолан на вміст цукрів та зимостійкість пшениці озимої.....	24
Шакалій С.М., Колодяжний Н.Г. Вплив мінерального живлення на фізичні показники тіста зерна пшениці м'якої озимої.....	26
Гирка А.Д., Ткаліч І.Д., Сидоренко Ю.Я., Бочевар О.В. Вплив комплексу хелатованих мікроелементів X-tra Power, добрив Fast Start, Bioforge і Sugar Mover та регуляторів росту рослин Stimulate і X-Cyte на ріст, розвиток та продуктивність рослин пшениці озимої.....	29
Ласло О.О., Рудяга Р.М. Вплив регуляторів росту на елементи структури та урожайності пшениці озимої.....	33
Бараболя О.В. Забур'яненість посівів пшениці твердої ярої залежно від удобрення та норм висіву насіння.....	35
Лень О.І., Завізіон В.Є., Дикань О.О. Урожайність ячменю ярого залежно від технологічних заходів в умовах Лівобережного Лісостепу.....	38
Оленір Р.В., Заєць Т.О. Вплив застосування композицій комплексних добрив на продуктивність ячменю ярого.....	39
Єремко Л.С., Бридня Є.О., Кухтин Н.С. Ефективність застосування мікродобрив у підвищенні посівних якостей насіннєвого матеріалу ячменю ярого.....	42
Гирка А.Д., Ткаліч І.Д., Сидоренко Ю.Я., Бочевар О.В. Ефективність використання препаратів Вітастар, Ендомідь та Акм у посівах ячменю ярого та соняшнику на різних фонах мінерального живлення.....	44

Шевченко М.С., Десятник Л.М., Ліб І.М., Вербицький Я. В. Резерви підвищення врожаю насіння соняшнику в Степу.....	49
Тоцький В.М. Урожайність гібридів соняшнику залежно від системи удобрення.....	52
Літошко С.В, Поляков О.І., Нікітенко О.В. Фотосинтетична діяльність соняшнику гібриду Ратник під впливом агроприйомів вирощування.....	53
Самойленко О.А., Глущенко Л.Д., Оленір Р.В. Вплив систем удобрень на врожайність кукурудзи.....	56
Ласло О.О., Литовченко Т.А. Вплив Лігногумату у суміші з карбомідно-аміачною сумішшю на біометричні показники кукурудзи на зерно.....	58
Асанішвілі Н.М. Економічно обґрунтовані технології вирощування кукурудзи на зерно в Лісостепу.....	59
Ласло О.О., Каблучка А.М. Передпосівна інокуляція сої, як спосіб реалізації генетичного потенціалу сортів.....	62
Ласло О.О., Шабельник А. В. Поєднання інокуляції та листового підживлення мікродобривами рослин сої – запорука стабільного урожаю.....	64
Циліурик О.І. Ефективність застосування гербіцидів у посівах сої Північного Степу України.....	67
Шакалій С.М., Чмир В.О. Вплив норм добрив на продуктивність сорго зернового.....	71
Грєнний К.В. Агротехнічні особливості вирощування люцерни посівної.....	73
Поляков О.І., Алієва О.Ю. Економічна ефективність вирощування сафлору під впливом додаткового мінерального живлення та регуляторів росту.....	75
Кириченко В.О. Технологія вирощування стоколосу безостого на насіння.....	77
Мелешко Т.М., Єщенко В.М., Гонтаренко М.В. Перспектива розвитку енергетичних культур в Україні.....	79

СЕЛЕКЦІЯ, НАСІННИЦТВО

Ласло О.О., Оголь Д.В. Дослідження впливу строків сівби на насіннєву продуктивність сортів пшениці озимої.....	82
Носаль О.О. Варіювання розмірів насіння соняшнику в зв'язку з розташуванням у кошику.....	84
Марініч Л.Г. Завдання та напрямки селекції багаторічних трав.....	86
Григор'єва О.М., Мостіпан Т.В., Алмаєва Т. М. Продуктивність крапчих сортозразків контрольного розсаднику еспарцету при вирощуванні в умовах Правобережного Степу України.....	88
Марініч Л.Г., Приходько О.М. Селекція горошку посівного (озимого) на Полтавській державній сільськогосподарській дослідній станції.....	90
Марініч Л.Г., Кавалір Л.В. Кормова продуктивність колекційних зразків стоколосу безостого.....	92
Барилко М.Г., Захаренко В.А. Адаптивний потенціал перспективного селекційного матеріалу горошку посівного (ярого).....	94

ЗАХИСТ РОСЛИН

<i>Коваленко Н.П., Піщаленко М.А., Поспєлова Г.Д. Історичний нарис розвитку захисту рослин в Україні.....</i>	97
<i>Писаренко В.М., Нечипоренко Н.І., Поспєлова Г.Д. Біоценологічний напрям оптимізації фітосанітарного стану посівів польових культур за органічного землеробства.....</i>	99
<i>Піщаленко М.А., Коваленко Н.П., Поспєлова А.Д. Прогнозування масових розмножень комах, як стратегія управління динамікою популяцій фітофагів.</i>	101
<i>Педаш Т.М., Педаш О.О. Пшеничний трипс на сортах пшениці озимої в умовах Північного Степу України.....</i>	104

ЗАВДАННЯ ТА НАПРЯМКИ СЕЛЕКЦІЇ БАГАТОРІЧНИХ ТРАВ

Марініч Л.Г., к. с - г. н., старший викладач
Полтавська державна аграрна академія

Основним завданням сучасної селекції є виведення і впровадження у виробництво високопродуктивних сортів з високою якістю та цінними біохімічними властивостями зеленої маси. Відомо, що роль сорту у формуванні врожаю досягає 20-70 %, але це не знімає великих ще не вирішених питань, а кожний наступний етап ставить все нові і нові задачі.

Основні напрямки по яких ведеться селекція трав це кормова продуктивність, якість, імунітет, стійкість до стресових умов навколишнього середовища.

Урожайність зеленої маси – ознака, яка має найбільш важливе практичне значення, в напрямку якої ведеться селекція багаторічних трав. Кормові трави вирощуються для забезпечення стабільності кормовиробництва, вони повинні бути високопродуктивними, здатними давати стабільні врожаї з високою якістю продукції.

Величина врожаю залежить від різних показників. Фактори, які визначають врожай, дуже багаточисельні і сильно взаємодіють з умовами навколишнього середовища і між собою, тому прогнозувати урожай в більшості випадків дуже складно.

Урожайність залежить від виду багаторічних трав, співвідношення кількості вегетативних та генеративних пагонів, від висоти травостою та інших показників.

Насіннева продуктивність має велике значення для розмноження трав. Найбільшу насіннєву продуктивність мають костреці степної групи, так як мають великий процент генеративних стебел, але в той же час вони уступають кострецам лугової групи по урожаю зеленої маси.

Високі урожаї насіння не завжди сумісні з високими кормовими властивостями. Іноді треба жертвувати урожайністю насіння на користь кращого врожаю кормової маси. Але в останні роки виведені сорти, які об'єднують високу насіннєву і кормову продуктивність.

Стійкість до хвороб. Кормові злакові трави пошкоджуються великою кількістю патогенних мікроорганізмів. Вплив тієї чи іншої хвороби змінюється в залежності від виду злаку, умов навколишнього середовища і способу його використання.

Більшість дослідників відносять багаторічні злакові трави до імунних видів, але на цей рахунок існують і протиріччя. Хворобами більше пошкоджується стоколос безостий у районах з вологим і теплим кліматом, ступінь пошкодження там буває досить сильним. Характерно, що дикі форми пошкоджуються хворобами

сильніше, ніж культурні. Також рослини із ніжним світло-зеленим листям є менш стійкими до хвороб.

Спадково імунні форми проти різних видів грибкових захворювань зустрічаються у різних видів злакових трав. В селекції на стійкість до грибних, бактеріальних і вірусних захворювань є великі можливості, так як збудники часто пристосовані до певної рослини - господаря, пошкоджують певні підгрупи, або навіть сорти. Селекція на стійкість до такого спеціалізованого збудника більш успішна, ніж до слабо спеціалізованого. Але і збудники в результаті мутацій чи шляхом гібридизації можуть змінювати свою форму і переходити на інші сорти. Тому селекція на стійкість носить постійний характер. Генетичні основи стійкості до хвороб іноді прості: стійкість контролюється всього одним домінантним геном. Різницю у стійкості можливо виявити тільки тоді, коли проявляється сама хвороба. Якщо хвороба регулярно проявляється в зоні вирощування, то оцінку шкодочинності можна проводити вже з вихідного матеріалу. Якщо хвороба проявляється не кожного року, то краще використовувати штучні інфекційні фони.

Кормова цінність. Має велике значення, оскільки якість корму визначає його придатність в цілому. Оцінку за хімічним складом слід розпочинати з ранніх етапів селекції, при можливості з оцінки вихідного матеріалу. Для селекційної роботи потрібно обирати кращі біотики не тільки за вмістом в рослинах важливих елементів, але і по збору їх з одиниці площі.

Вміст поживних речовин у сортів і дикорослих популяцій пов'язаний з їх походженням. Зміна умов навколишнього середовища, догляду і використання значно впливають на якість корму. Найбільшу поживну цінність у кормових трав мають листки, у них найбільший вміст білку, який характеризується найбільшою розчинністю сахарози, чим інші органи рослини.

Різними дослідниками рекомендуються різні типи кормових трав. Одні вважають, що ідеалом є добре облистяні і малостебельні рослини, але до певної межі, так як зменшення кількості генеративних стебел знижує насінневу продуктивність. Інші пропонують робити добір рослин з великою кількістю стебел, але не високих, щоб збільшити процент листової маси і облистяність. Є дані, що рослини з короткими міжвузлями мають більш високий процент листків, ніж рослини з довгими міжвузлями. Також є ефективним добір рослин з широкою листовою пластиною.